

Jaarverslag 2020

Samen thuis, Samen uit

2020 was voor ons allen een bijzonder jaar. In de ban van het Corona virus. Wij spreken allereerst de wens uit dat u en de uwen goed uit deze ongekennde crisis zijn gekomen.

In 2020, met nog zo'n drie maanden te gaan tot aan de viering, werd ons de vraag gesteld: 'Gaat 3 oktober door?' Ja zeker, al zouden we het organiseren in aangepaste vorm. Sinds 1886 organiseren we als 3 October Vereeniging de viering en herdenking van Leidens Ontzet en we hebben sindsdien geen jaar overgeslagen. In de Eerste en Tweede Wereldoorlog werd Leidens Ontzet natuurlijk wel beperkt georganiseerd. Er stond één ding voor ons voorop: Leidens Ontzet 2020 mocht niet ongemerkt voorbijgaan, al zou het er wel eens heel anders uit gaan zien en op andere wijze gevierd worden dan wij gewend zijn. De binnenstad moest worden ontzien om besmettingen te voorkomen en dus moesten we binnen de mogelijkheden en met gezond verstand een aantal activiteiten spreiden over de stad.

Daarom gingen we naar de Leidenaren toe. Dat deden we met de Rijdende Geus, ons mobiele Servicepunt. En met '3 October Ontzettend Live' een live-uitzending via onze website, YouTube en de lokale media zodat iedereen het programma online kon volgen.

Voorafgaand aan de viering werd er door het bestuur en de commissarissen hard gewerkt aan het alternatieve programma. Door de steeds veranderende situatie omtrent het coronavirus en in overleg met de gemeente Leiden is uiteindelijk besloten van een beperkt Lunapark naar helemaal geen Lunapark te gaan. Dit besluit werd met pijn in het hart genomen. Voor het eerst sinds mensenheugenis viert Leiden zijn ontzet zonder kermis, vermeldde het Leidsch Dagblad op 25 juli. De gemeente wilde geen drukte in de binnenstad en kermis buiten de stad zou erg duur zijn en bovendien was er weinig animo van de kermisexploitanten.

De uitdaging was Leidens Ontzet veilig en dichtbij naar de Leidenaren te brengen. We hebben daartoe de speciale 3 oktober-app ontwikkeld, zodat iedereen op zijn eigen manier het feest der feesten kan beleven. Op elk moment en op elke plek toegang tot het laatste nieuws. De leden van de 3 October Vereeniging konden zich inschrijven via de app voor een aantal evenementen, zoals de uitreiking van Haring & Wittebrood, de Reveille en de Koraalzang.

Algemene Zaken

Het was de bedoeling tijdens de Algemene Ledenvergadering die gepland stond op 10 mei het thema voor de viering bekend te maken, dat was heel toepasselijk: Samen thuis, Samen uit. En ja, het klopt in die volgorde en niet andersom. De vergadering moest worden afgelast en we hebben het thema via de mail en pers bekend gemaakt.

In juli bereikte ons het droevige bericht dat onze oud-voorzitter Prof. dr. ir. Arthur Rörsch was overleden.

Deze keer geen Feestwijzer, dat was een gemis, maar Rens Heruer maakte dit gemis goed met het boekje Feestwijzer – 3 oktober van A tot Z.

Ook was er geen Servicepunt in de foyer van de Stadsgehoorzaal, maar wel een leuk alternatief, namelijk de Rijdende Geus. Als de Leidenaren niet naar het feest kunnen, dan brengen we het feest naar de Leidenaren. De omgebouwde SRV-wagen met de Joffers stationeerde zich op een centrale plek in een wijk om daar te dienen als informatie- en verkooppunt voor rood-witte artikelen. Aan de rood-witte merchandise werden op het laatste moment de mondkapjes toegevoegd.

De gezelligste rij van het jaar kon dit jaar niet doorgaan, maar er kwamen wel 2.309 inschrijvingen via de app en de site binnen voor de uitreiking van haring & wittebrood. Het uitdelen van haring & wittebrood is een iconisch onderdeel van 3 oktober en dat wilden we graag door laten gaan. Dat we het anders moesten organiseren was onvermijdelijk, want ook wij moesten rekening houden met de veiligheidsmaatregelen van het RIVM en het streven van de gemeente om een grote toeloop van mensen naar het centrum zoveel mogelijk te voorkomen. We kregen ook vele inschrijvingen binnen voor de Hutspotmaaltijd. We zouden bijna 3.000 Hutspotmaaltijden gaan uitreiken op 3 oktober. Maar dit zou allemaal toch anders gaan lopen: het aantal coronabesmettingen nam enorm toe en we zagen ons, wederom met pijn in het hart, genoodzaakt, ondanks alle voorgenomen maatregelen, alle geplande evenementen met publiek te verplaatsen naar 3 October Ontzettend Live.

Op 28 september stond in het Leidsch Dagblad: 'Leidens Ontzet moet het zonder publiek stellen'. Dit hield in dat de Hutspotmaaltijd, het Kinderplein en de uitgifte van Haring en Wittebrood werden afgelast. De uitgegeven tickets voor de verschillende evenementen kwamen te vervallen. De Minikoraal, Reveille en Koraalzing) werden verplaatst naar een andere locatie. Gelukkig kon de Herdenkingsdienst als vanouds in de Pieterskerk doorgaan. Dat alles zonder publiek, maar wel te volgen via de livestream. Het thema Samen thuis, Samen uit, betekende dat dit jaar de activiteiten van het Feest der Feesten vanuit huis te volgen was.

Normaal gesproken wordt in de week voor 3 oktober een aantal instellingen voor Leidenaren met een beperking bezocht om een feestje te vieren. Het laatste adres is altijd Swetterhage, waar het dan traditiegetrouw een groot feest is. Maar ook dit kon vanwege corona uiteraard niet doorgaan. Als pleister op de wonde gingen we met de Rijdende Geus op bezoek en niet met lege handen. Leidse oliebolbakker Jan Overdevest had belangeloos oliebol gebakken voor alle bewoners. Zo werd het toch nog feest!

Ook de verzorgingshuizen werden niet vergeten. Taartjes en haring werden uitgedeeld. Alleen de muzikanten moesten we dit jaar achterwege laten.

De gouden Erepenning van de stad Leiden werd dit jaar uitgereikt aan de Leidse Christelijke Kampeer Vereniging LCKV. Bestuur en vrijwilligers van LCKV werden 28 september verrast door een bezoek van burgemeester en wethouders en de 3 October Vereniging. Voorzitter Marjoleine Mosselman nam de Erepenning in ontvangst. LCKV vierde haar eeuwfeest, maar moest helaas alle zomerkampen annuleren.

En dan de werkelijke viering: de online live-uitzending 3 October Ontzettend Live werd door meer dan 40.000 individuele bezoekers bekeken. Maar liefst 36 uur kon Leiden kijken naar de alternatieve viering. De uitzending werd afgetrapt met een gesprek met burgemeester Lenferink en onze voorzitter Rik Kamps. De studio die voor de gelegenheid door de 3 October Vereniging was opgezet vormde het hart van de uitzendingen. De live-uitzending werd afgewisseld met onderdelen die vooraf waren opgenomen, zoals het Van der Werffestival, waar zoveel scholieren hun best hadden gedaan op hun act.

De Minikoraal moest het dit jaar doen zonder de drieduizend zingende kinderen. Wel was er een livestream vanuit de Stadsgehoorzaal. De kinderstemmen moeten we er dan maar bij denken aldus Jochem Myjer.

De vooraf opgenomen live onderdelen van de viering, werden afgewisseld door documentaires en live opnames vanuit de stad en/of studio. In vier delen werd het Pieter van der Werf-festival uitgezonden. Tijdens dit populaire festival laten scholieren zien wat zij aan talent in huis hebben. In groepsverband of solo, in combinatie met klasgenoten of met vrienden van buiten school.

Dit jaar een was de taptoe digitaal. De Leidse verenigingen werden opgeroepen om zich te presenteren in een virtuele Taptoe middels een filmpje met daarin verwerking van het thema 'Lint van Licht', dat zo essentieel is voor de Taptoe. Heel veel verenigingen in Leiden konden zich op deze manier toch laten zien!

Traditiegetrouw werd 3 oktober in de vroege ochtend afgetrapt met de Reveille. Het was als kijker naar de livestream even wennen. Geen vol Stadhuisplein, maar een vrijwel lege Petruskerk vormde dit jaar het decor. Na de vroege start volgde de Koraalzing. Dit jaar niet gezongen aan de voet van het standbeeld van burgemeester van de Werf, maar ook vanuit de Petruskerk. Het aanstekelijk enthousiasme van dirigent Wim de Ru, zorgde ervoor dat je zelfs op zaterdagochtend 08.00 uur voor de televisie zin kreeg om hard mee te zingen. In de studio werd vervolgens door Joost Bleijie, in aanwezigheid van de burgemeester, de Tonkelaar-rede uitgesproken. Op 3 oktober 09.55 uur luidden de klokken van de Leidse kerken ter herdenking van deze bijzondere Leidens Ontzet.

De 446^e herdenkingsdienst is sinds 1574 onafgebroken gehouden, alleen niet eerder vanuit een nagenoeg lege Pieterskerk. De dienst werd geleid door Claartje Kruijff, predikant bij de Dominicusgemeente in Amsterdam. De muzikale omlijsting werd verzorgd door het Kamoroor van Collegium Musicum, de Marinierskapel der Koninklijke Marine en organist Leo van Doeselaar.

Geen praalwagens en bont uitgedoste figuren trokken als een lange stoet door de stad. Geen orkesten, geen paarden en geen koetsen. Geen Grote Optocht dus!

Voor de geschiedenisliefebbers waren er twee activiteiten: de historische lezing en een gesprek over de Pilgrim Fathers in samenwerking met Leiden400. De Pilgrims namen verschillende tradities mee die zij tijdens hun verblijf in Leiden hadden opgepikt, zoals kerkelijke liederen, het burgerlijk huwelijk en ... misschien ook de viering van Leidens Ontzet? Wij gingen in gesprek met Universitair docent Amerikanistiek Eduard van de Bilt. Ligt de viering en herdenking van Leidens Ontzet aan de basis van de viering van Thanksgiving in Amerika? Werd de Leidse hutspot de Amerikaanse kalkoen? De historische lezing werd verzorgd door professor Egbert Koops, hoogleraar rechtsgeschiedenis aan

de Universiteit van Leiden. Hij vertelde een bijzondere familiegeschiedenis uit de tijd van het Beleg van Leiden: over de banden tussen Johan en Johanna van der Does.

De wetenschap kwam deze keer niet vanuit onze 3 October University-tent in het Van der Werf park. Dit jaar was de talkshow onderdeel van de feestelijke 3 October-livestream. Presentator Bas van Werven ontving aan tafel vier Leidse wetenschappers uit uiteenlopende vakgebieden. Hij ging met hen in gesprek over hun werk, hun passies en drijfveren, de zoektocht naar het onbekende en de waarde van wetenschap voor de wereld en in het bijzonder voor de stad Leiden. Het publiek kon live vragen stellen.

Nieuw was de Pub Quiz. Bekende Leidenaren stelden vragen over Leiden, Leidse muziek, de Leidse taal en de Leidse historie. Het bleek een populair onderdeel.

De straatprijs werd gewonnen door de Spiegelstraat, de straat die het meest rood-wit had uitgepakt. Onze mailbox is overstroomd met foto's van rood-wit verklede thuis-feestvierders. We herdachten Leidens Ontzet anders dan anders, maar getuige alle foto's die we binnenkregen, is er flink plezier gemaakt! De prijswinnaars van de rood-wit wedstrijd werden in de weken na de viering wekelijks bekend gemaakt. Eén van de winnaars was de familie De Soeter. Met hun rijkelijk versierde huis haalden zij zelfs de landelijke pers.

Aan het einde van de dag werd er teruggekeken op de viering door burgemeester Lenferink en onze voorzitter Rik Kamps. 'Waarschijnlijk de best gedocumenteerde viering ooit.' De livestream werd knallend afgesloten met digitaal vuurwerk. We kijken terug op een mooie, gedenkwaardige viering in dit bijzondere jaar, die vast en zeker de geschiedenisboeken in zal gaan. Mede dankzij de steun van vele bedrijven vieren en herdenken wij Leidens Ontzet. Wij zijn hier dankbaar voor.

Dank ook aan onze commissarissen, vrijwilligers, de Geuzen van Boisot, en het 3 October Gilde en sponsoren van o.a. de Rijdende Geus en 3 October Ontzettend Live. En bovenal onze leden die ons ook dit jaar zijn blijven steunen.

En dan op de valreep toch nog een Algemene Ledenvergadering! Op 15 december 2020 werd de digitale ALV gehouden. Benoemd als bestuurslid per acclamatie is mevrouw Klapwijk en herbenoemd zijn mevrouw Los en de heren Du Prie, Marchena en Kamps.

Ik wil graag afsluiten in de hoop dat we volgend jaar weer mogen zingen, de kroegen onveilig maken en we weer echt samen drie oktober kunnen vieren!

Ik dank u wel.

Jurgen van der Velden

Secretaris